

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Pohled japonské společnosti na homosexualitu

Japanese Society's View on Homosexuality

OLOMOUC 2017 Alena Pólová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ivona Barešová, Ph.D.

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2013/2014

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Japonská filologie (JAPF)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
PÓLOVÁ Alena	Wolkerova 1385, Ústí nad Orlicí	F12242

TÉMA ČESKY:

Pohled japonské společnosti na homosexualitu

TÉMA ANGLICKY:

Japanese Society's View on Homosexuality

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Ivona Barešová, Ph.D. - ASJ

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Ve své bakalářské práci se budu zabývat postojem japonské společnosti k homosexualitě v průběhu dějin až do současnosti. Zaměřím se na okamžiky, které zapříčinily změnu vnímání homosexuality Japonci, také na znázornění homosexuálů v populární kultuře a na závěr popíši, jaká je v Japonsku situace během posledních let.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

BORNOFF, Nicholas. Pink Samurai: Pursuit and Politics of Sex in Japan. New ed. London: GraftonBooks, 1992. ISBN 0586205764.

LEUPP, Gary P. Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan. Berkeley: University of California Press, 1995. 32. ISBN 978-0-5851-0603-8.

McLELLAND, Mark J. Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities. Richmond: Curzon, 2000. ISBN 0-203-01668-8.

McLELLAND, Mark J. Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age. Lanham, MD: Rowman, 2005. Asian voices (Rowman and Littlefield, Inc.). ISBN 0-7425-3787-0.

Podpis studenta: .....

Datum: .....

Podpis vedoucího práce: .....

Datum: .....

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Podpis:

Anotace

Tato práce pojednává o vztahu japonské společnosti k homosexualitě v průběhu dějin až do dnešní doby. Je viditelný rozdíl mezi dřívějším akceptováním a dnešním negativním vnímáním homosexuality v Japonsku.

Cílem práce je popsat a identifikovat okamžiky, které vedly ke změnám v postoji společnosti vůči homosexualitě. Dále se práce zabývá znázorněním homosexuálů v populární kultuře, zejména v komiksech určených pro ženy. Zaznamenává problematiku přijímání gayů společností či sňatky mezi gayi a ženami. Nakonec popisuje rychlé změny během posledních let v přijímání homosexuálů v Japonsku.

Práce vychází zejména z odborných studií na toto téma v anglickém jazyce.

Klíčová slova: Japonsko, homosexualita, *nansoku*, současná japonská společnost

Počet stran: 50

Počet znaků: 80 877

Počet zdrojů: 29

Děkuji vedoucí práce Mgr. Ivoně Barešové, Ph.D. za čas, ochotu a cenné rady při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Ediční poznámka.....	7
Úvod.....	8
1. Homosexualita v japonských dějinách.....	10
1.1. První zmínky o homosexualitě a vztahy v kláštorech	10
1.2. <i>Nanšoku</i> v samurajské vrstvě	12
1.3. Rozšíření <i>nanšoku</i> mezi obyvateli v období Tokugawa (1600/1603–1867).....	13
1.4. Spojení divadla s homosexualitou a prostitucí.....	14
1.5. Omezení homosexuality v období Meidži (1868–1912).....	15
1.6. Homosexualita mezi ženami	17
2. Homosexualita ve 20. století.....	19
2.1. Předválečné období a světové války	19
2.2. Poválečné období	21
2.2.1. Prostituce.....	22
2.3. Šíření nemoci AIDS	24
3. 90. léta 20. století	26
3.1. Festivaly	26
3.2. Incident se skupinou OCCUR.....	27
3.3. Časopisy pro gaye	28
4. Znázornění homosexuality v japonské populární kultuře	31
4.1. Manga.....	32
5. Následky přiznání orientace.....	36
5.1. Přiznání orientace.....	36
5.2. Svazky mezi gayi a ženami	37
6. Současná situace	40
6.1. Uzavírání partnerství.....	40
6.2. Další kroky ke zlepšení života homosexuálů	42
Závěr	44
Resumé.....	46
Seznam použitých zdrojů	47

Ediční poznámka

V této práci byla při přepisu japonských slov použita česká transkripce. Japonská slova *nanšoku*, *kagama*, apod. která se vztahují k homosexualitě, jsou vyznačena kurzívou a doplněna o znakový zápis. Kurzívou jsou také zvýrazněny oficiální názvy v cizím jazyce např. festivalů. Japonská jména jsou psána v pořadí příjmení a křestní jméno. Původní cizojazyčné zdroje využité v této práci jsou přeloženy autorkou práce.

Úvod

Homosexualita se v lidské společnosti vyskytovala od začátku dějin, i když v různých formách. Za zmínku stojí například antická homosexualita v Řecku, která se do určité míry podobala situaci v Japonsku. V té době šlo o součást výchovy a ještě v dnešní době můžeme tyto praktiky nalézt. Jde např. o iniciační rituály u kmenů v pralesích Nové Guineji.¹ V evropských zemích a v Americe byla homosexualita dlouho zakazována, dnes je ovšem tolerována a již není vnímána jako nemoc.

Japonsko je považováno za vyspělou společnost, která se ovšem od západních zemí v mnohém liší. Milostné vztahy mezi stejným pohlavím jsou z historického hlediska v Japonsku velmi dobře zdokumentovány. Často se s nimi můžeme setkat nejen v literatuře, divadle, ale i na kresbách *ukijoe*. V minulosti byla homosexualita v japonské společnosti vnímána jako normální záležitost, v současnosti je ovšem téma sexuální orientace považováno za určité tabu. Přesto se velmi často můžeme setkat s různým vyjadřováním homosexuality v populární kultuře.

Cílem této práce je uceleně popsat a zhodnotit vnímání homosexuality napříč dějinami Japonska až do dnešní doby a identifikovat okamžiky, kdy začalo docházet ke změnám v postoji vůči této sexuální orientaci. Práce je zaměřena převážně na mužskou homosexualitu, jelikož ta byla výrazná jak v dějinách, tak v současnosti např. v komiksech pro ženy.

První kapitola se zaměřuje na historii homosexuality v Japonsku přibližně od 9. století až do zrušení izolace země v období Meidži. Během této doby nebylo zvláštní, spíše naopak, že buddhističtí mnichové měli vztahy s chlapci, kteří byli v chrámech kvůli výchově. Bylo i zcela běžné, že si samurajové na svých válečných taženích utvářeli vztah také s chlapci. V období Tokugawa, kdy nastal mír, homosexuální vztahy pronikly mezi obyvatelstvo, také se přenesly na divadelní prkna a rozšířila se prostituce. Během období Meidži se v Japonsku začal objevovat vliv Západu a na homosexualitu se poprvé nahlíželo negativně.

Další kapitola se zabývá 20. stoletím. V té době již neexistoval pozitivní přístup vůči homosexualitě jako dříve. Ovšem období válek přineslo odloučení mužů od žen a homosociální prostředí se stalo vhodnou půdou pro navazování vztahů se stejným pohlavím. Během okupace Američany po skončení druhé světové války začalo Japonsko přejímat celou řadu zvyklostí ze Západu. Během 80. let 20. století se šířila

---

¹ FAFEJTA, Martin. Úvod do sociologie pohlaví a sexuality. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004, s. 87. ISBN 80-86768-06-6.

nemoc AIDS a k homosexuálům bylo negativně přistupováno z toho důvodu, že byli jedni z nositelů této nemoci.

Třetí kapitola je zaměřena na 90. léta 20. století, kdy nastala změna a začal se objevovat aktivismus gayů a leseb. Spolu s tím přišla i diskriminace homosexuálů. Zakládaly se festivaly a pořádaly se průvody, informace o homosexualitě byly šířeny médii, jako jsou televize, časopisy a později i internetem. Ten přinesl výhody i pro samotné gaye např. co se týče navazování vztahů.

Následující kapitola se zabývá znázorněním gayů v popkultuře. Hlavně se zaměřuje na komiksy pro ženy, znázorňující gaye, kteří neodpovídají skutečnosti. Zmíněny jsou i důvody, proč jsou komiksy s touto tematikou pro ženy tak zajímavé.

Předposlední kapitola se zabývá problémy, které čekají gaye v práci i rodině, ať už se přiznají či nepřiznají ke své orientaci. Rovněž je představen rozšířený fenomén, kdy si žena chce vzít gaye za manžela a čím jsou tyto svazky pro homosexuály výhodné.

Poslední kapitola shrnuje náhlé změny od roku 2015, kdy bylo v některých městech povoleno uzavírání partnerství či získání dítěte do pěstounské péče.

Hlavními zdroji, o které se tato práce opírá, jsou knihy Marka McLellanda, jenž se specializuje na dějiny sexuality, zejména na dějiny Japonska po druhé světové válce se zaměřením na homosexualitu. Jedná se o knihy *Love, Sex and Democracy in Japan during the American Occupation*, *Queer Japan from the Pacific War to The Internet Age* a *Male Homosexuality in Modern Japan*.

1. Homosexualita v japonských dějinách

Během japonských dějin nebyla homosexualita nikdy zakazována, ba spíše naopak byla podporována. Nejvíce se vyskytovala v buddhistických klášterech, odkud pronikla mezi šlechtu. Vyskytovala se i mezi samuraji, kde bylo výrazně homosociální prostředí. V době míru v období Tokugawa se homosexualita rozšířila i mezi běžné obyvatelstvo, dokonce z herců v divadlech se v té době stávali prostitutí. Až pod vlivem Západu v období Meidži, se tyto zažité pořádky začaly měnit.

1.1. První zmínky o homosexualitě a vztahy v klášterech

Od začátku japonských dějin byla země izolovaná od okolního světa svou geografickou polohou a přicházela do styku pouze s okolními asijskými zeměmi. Vliv na Japonsko měla zejména Čína, odkud se podle legendy dostala do Japonska i homosexualita. Údajně k tomu došlo v roce 806, když se ze svého studijního pobytu v čínském Tangu vrátil do Japonska buddhistický mnich a zakladatel sekty Šingon Kúkai (空海), který je známý také pod posmrtným jménem Kóbó Daiši (弘法大師). V té době byly vztahy mezi muži v čínských buddhistických klášterech běžné. Podle Leuppa jsou však první záznamy o této legendě až z období Muromači (1336–1573). Legendu pravděpodobně vymysleli mnichové, aby homosexualitu spojili s významnou osobou, a tak nebyli odsuzováni.² Japonským čtením čínských znaků byl také přejat výraz *nanšoku* (男色), který v té době označoval lásku mezi dvěma muži.

Homosexualita je vrozená, proto se dá předpokládat, že v Japonsku existovala i před návratem Kúkaie z Číny. První záznamy je možné nalézt v kronice Nihonšoki (720), která obsahuje příběh o dvou šintoistických kněžích datovaný k 3. století. Oba byli po smrti pohřbeni ve společné hrobce.³

Homosexuální chování bylo podpořeno silně mužským prostředím, které v Japonsku existovalo. Během té doby nebyl vztah mezi muži považován za něco nemorálního. Přesto v některých buddhistických sektách bylo *nanšoku* zakázané.⁴ Stejně jako v Číně, tak i v Japonsku měli buddhističtí mnichové zakázán sňatek s ženami. S mnichy, kteří drželi celibát, pobývali v klášterech mladí studenti, což

---

² LEUPP, Gary P. *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*. Berkeley: University of California Press, 1995, s. 32. ISBN 978-0-5851-0603-8.

³ Tamtéž s. 22

⁴ PINKERTON, Steven D. a ABRAMSON, Paul R. Japan. In: WEST, Donald J. a Richard GREEN. *Sociolegal Control of Homosexuality: A Multi-Nation Comparison*. New York: Kluwer Academic Publishers, 2002, s. 69. ISBN 0-306-47142-6.

přirozeně vedlo k tomu, že mezi nimi vznikal sexuální vztah. Mnichy přitahovali zejména chlapci s hezkou tváří a dobrým vychováním.⁵ Láska k mladým chlapcům, většinou v rozmezí 12 až 17 let⁶, kteří začali být označováni pojmem *čigo* (稚児), se stala po několik století nedílnou součástí života v kláštorech. Starší mnich z páru byl označován jako *nendža* (念者).⁷

Starší mnich si vybral jednoho učedníka jako svého chráněnce a výměnou za jeho výchovu a vzdělání očekával fyzickou blízkost. Chlapci byli často oblečeni a nalíčení jako ženy.⁸ Od 10. století také vznikaly příběhy a milostné básně psané mnichy pro mladé chlapce.⁹

Když začal být buddhismus podporován císařem, císař i šlechta financovali rozvoj klášterů a také se účastnili ceremoniálů a rituálů. Na těchto událostech často vystupovali *čigo*, kteří byli obdivováni homosexuálně nakloněnou částí šlechty. Šlechtici pak chlapce navštěvovali a dvořili se jim.¹⁰

Od 11. století se vztahy mezi kláštery a císařským dvorem ještě více prohloubily. Excísaři se často stávali mnichy a stěhovali se do klášterů, ale stále využívali své politické moci. Jejich příkladu následovala i velká část šlechty, která i nadále fungovala v politické sféře, což zapříčinilo úplné propojení klášterů a politiky. Začalo být zvykem, že princové a synové významných rodů byli posíláni do klášterů na výchovu, kde většinu vysokých míst v sektě Šingon a Tendai obsazovali lidé od císařského dvora.

V té době proto nebylo zvláštní, když dvořané nebo šlechtici začali mít intimní vztah s mladším a níže postaveným chlapcem. Propojení klášterů a dvora zapříčinilo, že i mezi šlechtou často docházelo k navazování vztahů s mladým chlapcem i stejného postavení. Chlapci tím mohli získat dobré vzdělání, přilepšili si i po finanční stránce a dostávali také pozemky. Nejčastěji byli ale považováni za chráněnce, kteří od svých starších milenců získali společenské postavení a politickou výchovu.¹¹

---

⁵ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 68-69

⁶ Monks and Warriors: A Thousand Years of Noble Love in Japan. NEILL, James. *The origins and role of same-sex relations in human societies*. Jefferson, N.C.: McFarland, 2009, s. 279. ISBN 978-0-7864-3513-5.

⁷ McLELLAND, Mark J. *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*. Richmond: Curzon, 2000, s. 19. ISBN 0-203-01668-8.

⁸ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 69

⁹ LEUPP, *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*, s. 39

¹⁰ NEILL, *The origins and role of same-sex relations in human societies*. s. 276

¹¹ Tamtéž s. 277.

1.2. *Nanšoku* v samurajské vrstvě

Postavení a moc samurajů rostla během 11. a 12. století. Z vsudypřítomných klášterů, které byly úzce spojeny s císařským dvorem, přebrali homosexuální zvyky. Ve 14. století se *nanšoku* zcela rozšířilo i mezi samurajskou vrstvou. Vojenští vůdci mívali své oblíbence, kteří je následovali i během vojenského tažení.¹² Vztah samurajů vůči sexu byl ovlivněn nejen idealizací vztahu mezi pánem a vazalem, ale také tím, že považovali ženy za méněcenné. Nahlíželi na ně jako na „věc“, která pouze rodí děti.

Chlapci ze samurajské vrstvy bývali vzděláváni v kláštorech nebo tam byli umístřováni v očekávání náboženské kariéry. Také sluhové samurajů mohli být lehce vtaženi do homosexuálního vztahu, obzvláště během dlouhých vojenských výprav. V té době nepovažovali sexuální služby za obtížnou povinnost. Tím pro ně, stejně jako pro chlapce v kláštorech, plynuly nějaké výhody. Dostávali od staršího partnera psychickou podporu, zajišťoval jim vzdělání, sociální vývoj a také byl jejich vzorem během doby, kdy se připravovali na budoucnost válečníka. Očekávalo se, že ten, kdo je hoden lásky samuraje, bude také dobrým studentem.¹³ Po bitvě u Sekigahary (1600) se sexuální zájem samurajů přesunul z mladých vojáků ve výcviku na více zženštilé sluhy.¹⁴

Vztahy mezi samuraji a jejich milenci byly podobné vztahům v kláštorech. Jeden z hlavních rozdílů byl v tom, že samurajové preferovali starší chlapce. Většinou se jednalo o teenagery až mladé muže kolem dvaceti let. Je možné, že to bylo zapřičiněno tím, že mladší chlapci by nebyli schopni zvládnout tak intenzivní trénink a vojenská tažení. Další rozdíl byl v tom, že samurajové své milence označovali jako *wakašu* (若衆), což znamená mladý muž.¹⁵ Starší z páru se i zde označoval *nendža*. Na rozdíl od mnichů nestylizovali chlapce do ženské role, ale oblékali je do elegantních oděvů bez vojenských prvků.¹⁶

Během 14. století se *nanšoku* zakořenilo i mezi vojenskou vládou šógunů. Minamoto Joritomo (源頼朝), první šógun, začal tuto tradici se svým oblíbencem, ze kterého nakonec udělal důstojníka císařské vlády. Později během vlády šógunátu Ašikaga se vztah s mladým chráněncem stal již tradicí mezi šóguny.¹⁷

---

¹² PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 69

¹³ NEILL, *The origins and role of same-sex relations in human societies*, s. 281

¹⁴ LEUPP, *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*, s. 52

¹⁵ NEILL, *The origins and role of same-sex relations in human societies*. s. 279

¹⁶ LEUPP, *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*, s. 57

¹⁷ NEILL, *The origins and role of same-sex relations in human societies*. s. 281

Během vývoje tradice homosexuality mezi vysoce postavenými osobami se běžnou cestou ke společenskému postavení stal vztah chlapců s šlechtici nebo samuraji. Šóguni darovali svým milencům pozici ve vládě nebo půdu. Knížata a vysoce postavení samurajové následovali tohoto příkladu a milencům na oplátku za sexuální služby také darovali pozice ve vládnoucí vrstvě. To zapříčinilo, že rodiny s vidinou sociálního růstu a bohatství, které mohlo vzejít ze vztahu náctiletého syna s vysoce postavenými muži, se snažily zaujmout samuraje nebo pány svými syny a dokonce je připravovaly na intimní styk.¹⁸

V období válčících knížectví (1478–1605) nastal rozvoj *nanšoku* a *šudó* (衆道), což znamená vztah mezi dvěma muži, zejména samuraji. Během 15. století se *šudó* začalo považovat za dlouhotrvající tradici mezi samuraji, která musí být zachována.

V roce 1549 dorazila do Japonska loď s portugalským jezuitským misionářem Františkem Xaverským. Ten zaznamenal rozšíření homosexuálních praktik v kláštrech a také si všiml, že společnost nepovažuje tyto vztahy za hřích nebo něco zvláštního, popř. nechutného. Roku 1579 totéž zaznamenal i další jezuitský misionář Alessandro Valignano, včetně informace, že *nanšoku* do Japonska přivezl Kúkai. Valignano později varuje Japonce konvertující ke křesťanství před homosexuálním chováním.¹⁹

1.3. Rozšíření *nanšoku* mezi obyvateli v období Tokugawa (1600/1603–1867)

Na konci 16. století byl zaveden šógunát Tokugawa a většina lidí se stěhovala do větších měst. Nastalo období ekonomického růstu a prosperity, rozkvětu střední a obchodnické vrstvy a začala vznikat nová tradice *nanšoku* mezi muži homosexuály. Lidé stěhující se z malých vesnic do větších měst byli pravděpodobně poprvé vystaveni společensky přijatelné formě mužské homosexuality zejména mezi vládnoucí vrstvou.

Během 17. století se rostoucí vrstva obchodníků a řemeslníků začala objevovat vedle samurajů, kteří nyní zastávali posty politiků a civilních úředníků. V této době mizela i potřeba samurajů jako základu pro politickou sílu. Aby šógunát upevnil svou sílu, musela knížata, vazalové i tisíce samurajů trávit většinu roku v Edo²⁰. Tím vznikl velký nepoměr mezi počty mužů a žen, což ovlivnilo možnost heterosexuálních vztahů.

---

¹⁸ Tamtéž s. 281-282

¹⁹ LEUPP, *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*, s. 42

²⁰ Edo bylo v roce 1868 přejmenované na Tokio.

V té době připadlo na každých 100 žen přibližně 170 mužů. Výsledkem bylo, že vznikl rozsáhlý obchod s mužskou i ženskou prostitucí.²¹

Během období Tokugawa bylo homosexuální chování společností dále přijímané, zejména mezi vyšší třídou společnosti a ve městech. Bylo i normální, když měl mladý muž vášeň pro jiného mladého muže. Podle záznamů z té doby by se většina lidí neptala, proč si ten muž vybral muže, ale spíše, proč si ho nevybral.²²

Vzhledem k rodinnému a sexuálnímu životu by se většina mužů v té době dala považovat za bisexuály. Sňatky byly většinou předem dohodnuté. Ženy se pak staraly o domácnost a plnily mateřskou roli. Milenky a milenci zase mužům nabízeli různé sexuální možnosti.

V té době byly také povoleny smlouvy „bratrství“, které byly podobné uzavírání partnerství. Měly zabraňovat bisexualitě, kdy starší z páru měl zakázáno vykonávat pohlavní styk s ženou.²³

Pro rostoucí střední vrstvu, která pobývala vedle vrstvy samurajů, začalo být moderní přebírat jejich zvyklosti. Vedle bojového umění, jako bylo kendó nebo džudó, se začala rozšiřovat i tradice *šudó*. Na rozdíl od samurajů ale nacházeli běžní občané objekty svého zájmu v nevěstincích nebo divadlech. Idealismus *šudó* však zůstal nadále zejména v samurajské vrstvě.

V té době bylo také běžné, že chlapci uzavírali smlouvy s řemeslníky a vstupovali k nim do učení. Vyučení mohlo trvat i dvacet let, během kterých sdíleli stejná obydlí i s dalšími muži. Očekávalo se proto, že se mezi nimi vyvinou citové i sexuální vztahy.²⁴

Ani konfucianismus nebo šintó nezakazovaly homosexuální nebo nemanželský sex. Šintó dokonce oslavovalo sex jako vyjádření přirozenosti.

1.4. Spojení divadla s homosexualitou a prostitucí

Během prvních let období Tokugawa se rozšířila divadla *nó* a *kabuki*. V té době byla divadla stejně jako literatura ovlivněna homosexualitou. Šlo o populární místa, která spadala pod ochranu klášterů. Samurajové tato místa navštěvovali za účelem se opít a vyhledávali zde schůzky s mladými herci, kteří fungovali také jako prostituti

---

²¹ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 69

²² LEUPP, *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*, s. 55

²³ NEILL, *The origins and role of same-sex relations in human societies*. s. 291

²⁴ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realitie*, s. 20

zvaní *kagema* (陰間). Herci chápali, že kvůli práci musí vystupovat jako transsexuálové. Nabízeli i sexuální služby mužům, občas i ženám a jejich vlastní sexuální preference nesměly být během představení poznat.²⁵

Vlivem společnosti se v té době v divadlech *nó* často objevovala homosexuální tematika. Během 15. a 16. století přinesly kočovné herecké společnosti divadlo z měst na venkov a prostí občané pronásledovali mladé herce, což bylo pro divadla dobrou reklamou. V té době se mezi samuraji dostává *šudó* na vrchol, ale mezi běžnými lidmi se začíná teprve rozšiřovat.²⁶

Představení her *kabuki* byla atraktivní také kvůli fyzickému vzhledu herců. Zejména šlo o mladé dívky, které hrály i role mladých mužů. Hry měly zpočátku velmi otevřená erotická témata, což bylo velkým lákadlem pro mužské diváky. Kvůli ženské prostituci, která se vyvinula a rozšířila okolo *kabuki*, byl roku 1629 vydán zákaz vystupování žen na pódiu. Výsledkem ovšem bylo, že role mužů i žen hráli *wakašu*. Mezi muži a zejména samuraji to vyvolalo senzaci a roku 1652 bylo tzv. *wakašu kabuki* zakázáno. Ženské role proto začaly být přidělovány dospělým hercům. Zákazy ovšem neměly žádný vliv na prostituci mladých herců mimo pódium. Ti se brzy stali plnohodnotnými prostitutky, kteří pracovali v nevěstincích a čajovnách.²⁷

1.5. Omezení homosexuality v období Meidži (1868–1912)

Dokud do Japonska během období Meidži nepřišel vliv Západu a dokud nebyla homosexualita krátce a neúspěšně zakázána, nebyl sex s mužem či ženou považován za hřích v žádném původním ani přijatém náboženství. Výjimku tvořilo křesťanství, kde podobný vztah byl vždy hříchem. Během druhé poloviny 19. století se otevřelo Japonsko zahraničnímu obchodu. Spolu s tím se začal šířit západní názor o ohavnosti homosexuality. Již od první návštěvy v Japonsku během 16. století se misionáři nikdy nezdráhali odsoudit homosexuální tradice země.

Úroveň tradic *nanšoku* začala postupně upadat na začátku 18. století kvůli vzrůstu komercializace homosexuálních aktivit u divadel a prostitutů. Potřeba samurajů a vojenských sil během dlouhotrvajícího míru v období Tokugawa zmizela a *šudó* spjaté se samuraji ztratilo svůj význam. Kvůli růstu prostituce upadala prestiž *nanšoku*

---

²⁵ McLELLAND, Mark J. *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*. Lanham, MD: Rowman, 2005, s. 16-17. Asian voices (Rowman and Littlefield, Inc.). ISBN 0-7425-3787-0.

²⁶ NEILL, *The origins and role of same-sex relations in human societies*. s. 288-289

²⁷ Tamtéž s. 289-290

a představa o *šudó* mezi Japonci ztrácela spojitost s mužnými ideály, ušlechtilostí a místo toho začalo stále více jít o zábavu v laciných městských zábavních čtvrtích u prostitutů.²⁸

Vláda se pokoušela v roce 1716 a poté 1787 omezit mužskou i ženskou prostituci ve městech. Tu se však vymýtít nepodařilo, ale došlo k tomu, že majitelé nevěstinců propagovali své podniky mnohem diskrétněji.²⁹

Během počátku 19. století pokračovala kritika japonských homosexuálních zvyků od lidí ze Západu a stále rostla špatná pověst *nanšoku* ve městech. To narušovalo podporu starověké tradice lásky mezi stejným pohlavím v Japonsku. Další reformy následovaly roku 1841 omezením obchodu se sexem, neslušného umění i literatury. Kvůli těmto opatřením muselo být zavřeno množství nevěstinců, čajoven a majitelům divadel bylo zakázáno, aby nutili herce k prostituci. Také divadla *kabuki* byla přemístěna na předměstí Eda.³⁰ Tato opatření se opět minula účinkem a k vymýcení prostituce opět nedošlo.

S restaurací Meidži roku 1867 a rychlým vlivem západní kultury vláda uznala, že pokračující šíření homosexuality v japonské společnosti nepomůže prezentovat Japonsko na Západě jako moderní vyspělou zemi. Proto byl roku 1873 vydán zákon zakazující vztahy mezi osobami stejného pohlaví. Kdokoliv, kdo by byl přistižen při homosexuálních praktikách, měl být zatčen na 90 dní. Jenže homosexuální tradice byly již tak hluboce zakořeněny v japonské společnosti, zejména v armádě, že bylo jasné, že zakázání homosexuality se setká s odporem. Například velká část samurajských vojsk, která přispěla k porážce šógunátu, byla z provincie Sacuma a Čóšú, známých spartánskou výchovou svých vojáků. Proto zůstala homosexualita rozšířeným zvykem v armádě i v období Meidži. Přísný zákon zakazující homosexualitu byl tedy roku 1881 odvolán a v roce 1883 nahrazen mírnějším zákonem, který zakazoval styk s osobou stejného pohlaví mladší šestnácti let.³¹

Nanšoku, transsexualita a prostituce byly spojeny s mužskou homosexualitou a byly zobrazovány jako feudální přežitky neslučitelné s civilizovaností a jako něco, co musí být ze společnosti odstraněno. I přes snahu vlády potlačit *nanšoku*, přetrvávaly tyto zvyklosti mezi některými skupinami lidí i nadále, např. mezi vojáky. V 90. letech

---

²⁸ Tamtéž s. 294

²⁹ Tamtéž s. 294

³⁰ Tamtéž s. 294

³¹ Tamtéž s. 295

19. století byla homosexualita velmi rozšířená i mezi studenty, což začalo být chápáno jako problém. Sex celkově byl vnímán jako rozptýlení pro chlapce, kteří se nyní museli více zaměřit na vzdělávání. Postavení se v té době již nedědilo, ale každý ho musel dostáhnout sám.³²

Na konci 19. století cestovalo mnoho Japonců na Západ za vzděláním. V Evropě se v té době k právnímu a náboženskému odsuzování vztahů mezi lidmi stejného pohlaví přidal také vědecký pohled. Mezi těmi, kteří odcestovali, byl např. spisovatel Mori Ógai (森鷗外). Strávil čtyři roky v Berlíně jako student medicíny a po návratu vydal velké množství článků týkajících se sexuálních problémů a šířil tím po Japonsku zahraniční názory o sexualitě.³³ Na začátku 20. století byla japonská tradice *nanšoku* podrobena zkoumání sexuologů a praktiky provozované před začátkem westernizace byly označeny také jako dětská prostituce.³⁴

Změna izolovaného Japonska na moderní stát, pokračující vliv Západu, změny ve školství i v trávení volného času zapříčinily, že tradice *nanšoku*, která přetrvávala ve společnosti po několik století, do začátku období Taišó (1912–1926) postupně téměř vymizela.

Snahy přiblížit Japonsko Západu po prolomení izolace ovlivnily zakořeněné tradice *nanšoku*. Japonské obyvatelstvo bylo nuceno přijmout negativní vnímání homosexuality ze Západu a postupně měnit svůj postoj k *nanšoku*. To se dá považovat za první výrazný okamžik, který ovlivnil přijímání homosexuality japonskou společností.

1.6. Homosexualita mezi ženami

Na rozdíl od termínu *nanšoku* se nedochoval podobný termín pro homosexuální vztah mezi ženami. Vzhledem k diskriminujícímu postavení žen během dějin existuje minimum záznamů popisujících lesbické vztahy. Na rozdíl od *nanšoku*, které bylo veřejně schvalováno, ženská homosexualita schvalována nebyla. Existují obrazy

---

³² McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 24

³³ McLELLAND, Mark J.: *Japan's Queer Cultures. The Routledge Handbook of Japanese Culture and Society*, Routledge, New York, 2011, s. 2. 140-149. Dostupné z: <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1277&context=artspapers>

³⁴ CHALMERS, Sharon. *Emerging lesbian voices from Japan*. London: RoutledgeCurzon, 2002, s. 18. ISBN 0-203-22063-3.

z období Tokugawa, které znázorňují ženy mající spolu sexuální styk. Tyto obrazy byly ale používány pro pobavení mužů.³⁵

Roku 1872 byla uzákoněna povinná školní docházka a byly zavedeny dívčí školy. To způsobilo, stejně jako v chlapeckých školách, snahu zabránit šíření homosexuality mezi studentkami.³⁶

Věřilo se, že jen skrz romantickou lásku mohla být touha přeměněna na duchovní komunikaci a mužská homosexualita začala být vnímána stále více jako živočišná touha. Byla spojována s „necivilizovaným“ a „feudálním“ obdobím Tokugawa a vztahy mezi muži byly umístěny mimo vnímání „civilizovaného morálního chování“.³⁷ Ačkoliv se romantický vztah mezi muži stal obětí nového systému, vztahy mezi dvěma ženami byly brány poněkud jinak. Na rozdíl od vztahů mezi muži vnímala společnost vztahy mezi ženami více jako blízké přátelství a ne jako vztah založený na fyzickém kontaktu.³⁸

V období Meidži bylo na ženy pohlíženo jako na dobré manželky a moudré matky bez sexuálních tužeb. Tím bylo ovlivněno i vyučování dívek a očekávalo se, že budou splňovat ženské povinnosti a závazky k rodině. V té době se ženy začaly vzpírat nastaveným pořádkům a začala vznikat feministická hnutí.³⁹

---

³⁵ Tamtéž s. 19

³⁶ Tamtéž s. 19

³⁷ McLELLAND, Mark J. *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*. New York: Palgrave Macmillan, 2012, s. 24-25. ISBN 9781137014962.

³⁸ CHALMERS, *Emerging lesbian voices from Japan*, s. 20

³⁹ Tamtéž s. 20-21

2. Homosexualita ve 20. století

Vztahy mezi muži na přelomu 19. a 20. století byly stále spojovány s armádou a s mužským prostředím, které představovaly školy a univerzity. Homosexualita ještě nebyla chápána jako menšinová aktivita, spíše byla vnímána jako aktivita, ke které byli mladí muži náchylní. V té době nebyla jen mužská homosexualita, ale i celková problematika sexuality mladých poznamenána názory ze zahraničí. Začala být vnímána jako problém, který se musí medicínsky prošetřit. Mladíci považovali za samozřejmost utrácení peněz na doučování za prostitutku. Starý samurajský systém, kde byl společenský status děděn, se změnil v nový systém, kde postavení muselo být dosaženo značným úsilím. Což znamenalo, že v období Meidži nešlo v Japonsku o minulost rodiny, ale o vzdělání jednotlivce. Záleželo na tom, jak mladý muž zvládne své dospívání a jak využije možností k získání vyššího společenského postavení. Sex jak heterosexuálů, tak homosexuálů byl viděn jako potencionální rozptýlení, před kterým mladý muž potřeboval ochránit.⁴⁰

Homosexuální praktiky mezi ženami, které byly do období Tokugawa přehlíženy, začaly být v období Taišó (1912–1925) viditelnější i vzhledem k ženskému prostředí, jako byly školy nebo továrny. Dalším faktorem, který vedl k omezení sexuální identifikace a praktik na začátku moderní doby, bylo vnímání rodiny jako základního článku společnosti.⁴¹

Během rusko-japonské války (1904–1905) byly v armádě ještě patrné vztahy mezi vojáky. Po válce začaly nastávat změny v postoji vůči homosexualitě i ve vojenském prostředí. Milostné vztahy mezi muži, které byly v armádě dříve považované za tradici, přestaly být tolerovány a začaly být posuzovány jako něco nevhodného. Veřejné zmínky o homosexuálních vztazích v armádě se staly tabu a noviny přestaly informovat o milostných sebevraždách vojáků.⁴²

2.1. Předválečné období a světové války

V období Taišó proběhla v japonských médiích první vlna zájmu o homosexualitu a další následovaly až hlavně během druhé poloviny 20. století. Rozšíření tohoto zájmu je spojováno i s kulturním hnutím známým jako *ero-guro nansensu*, které vynikalo v populární kultuře na konci 20. let 20. století. Zabývalo se

---

⁴⁰ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realitie*, s. 24

⁴¹ McLELLAND, *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*, s. 21

⁴² Tamtéž, s. 29-30

erotikou a sexuálními otázkami. V té době začal být nejpůvodnější termín *dóseiai* (同性愛), což znamená láska stejného pohlaví. Jednalo se o nejužitečnější slovo, které přiblížilo překlad evropského vnímání homosexuality. Označením bylo společně vyjádřeno jak *nanšoku*, tak vztahy mezi ženami. Dalším novým termínem bylo *iseiai* (異性愛) vyjadřující heterosexualitu.⁴³

I v období Šówa (1926–1989) byla homosexualita rozšířena zejména na kolejích japonských středních škol. Podpořeno to také bylo díky zákazem stýkání se dívek s chlapci ze střední a vyšší vrstvy. Všichni studenti byli ubytováni společně a starší často udržovali sexuální vztahy s mladšími studenty. Také se stávalo, že noví studenti byli sexuálně obtěžováni staršími studenty. Ačkoliv byla v té době homosexualita považována za perverznost, vedení školy toto chování bralo jako mladistvou „nerozvážnost“.⁴⁴

Ve 30. letech přistoupilo Japonsko k militarismu a vláda omezila veřejné šíření informací o sexualitě v kontrastu s relativně otevřeným vztahem k sexu ve 20. letech. Prosazovala se heterosexualita, ale konflikty v japonských koloniích pokračovaly a organizace společnosti se stávala homosociální.⁴⁵

Během 30. let byla velká část mužů povolána do armády, muži se ženili v pozdějším věku, manželé byli odváděni od manželek a docházelo k větší intimitě mezi muži. Ve stejnou dobu byly svobodné ženy místo mužů zaměstnávány v továrnách. V té době byla romantická láska mezi mužem a ženou neslučitelná s ideou statečného a maskulinního muže, který dosahuje válečných cílů.⁴⁶

Oddělení pohlaví nabídlo příležitost mužům i ženám navázat vztahy s jedinci stejného pohlaví. To přispělo k rozvoji homosexuálních vztahů i mezi těmi, které by jinak tento typ vztahů nepřitahoval.

V populární kultuře byla romantická láska mezi mužem a ženou nahrazena bratrským vztahem mezi dvěma vojáky. Tyto oficiální příběhy z války neobsahovaly znázornění fyzického vztahu. Cenzura té doby by něco podobného zakázala.⁴⁷

Během války v Tichomoří (1937–1945) nepředstavovala homosexualita ohrožení válečných úspěchů Japonska. V západních zemích, jako je Velká Británie nebo USA, byl zákaz homosexuality běžný a homosexuálové byli často diskriminováni také

⁴³ McLELLAND, *Japan's Queer Cultures*, s. 2-3

⁴⁴ McLELLAND, *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*, s. 25-26

⁴⁵ Tamtéž s. 42

⁴⁶ McLELLAND, *Japan's Queer Cultures*, s. 4

⁴⁷ Tamtéž s. 4

například tím, že nesměli ani nastoupit do armády. Naproti tomu japonská vláda projevovala relativně malý zájem o vyšetřování nebo zakázání jak vztahů mezi muži, tak mezi ženami.⁴⁸

Homosexuální chování se také mohlo rozšířit z toho důvodu, že v Japonsku neexistovala kategorie jasně označující homosexualitu, jako tomu bylo na Západě, která by sloužila jako cíl pro vládní utlačování nebo skupinovou soudržnost.⁴⁹ Během období válek zůstaly homosexuální vztahy neregulovány zákony a v armádě se neobjevila genocida vůči sexuálním menšinám jako např. u nacistů. Vztahy mezi veliteli nebo staršími vojáky a rekruty bývaly běžné, občas měly sexuální podtext a dokonce těmto vztahům byla poskytnuta určitá míra viditelnosti.⁵⁰ Objevovaly se také vztahy mezi japonskými vojáky a muži z japonských kolonií.

V homosociálním prostředí armádních složek byli japonští muži také podporováni v tom, aby svou sexualitu vyjádřili skrze vládou sponzorované nevěstince, kde byly nuceny pracovat ženy z japonských kolonií.⁵¹

V armádě se objevovala také homosexuální znásilnění, která se týkala zejména mladých mužů, kteří byli během války povoláni do ozbrojených jednotek. Armádní úředníci měli zájem o mladíky, kteří jim sloužili.⁵²

Ačkoliv během rusko-japonské války přestaly být vztahy mezi vojáky tolerovány, dalo by se říct, že během války v Tichomoří si japonské autority udržovaly relativně mírný postoj vůči projevům náklonnosti mezi muži. Tento postoj byl přenesen i do poválečného období, kde působil jako významný rozdíl mezi japonskými a okupačními autoritami vůči homosexualitě.

2.2. Poválečné období

Prohra Japonska ve druhé světové válce vedla k okupaci americkými silami a k vytvoření nové ústavy. Zákony a regulace omezující homosexualitu, které byly běžné ve Spojených státech a ve většině evropských zemí, neovlivnily nově vzniklé japonské zákony a vztahy mezi stejným pohlavím zůstaly nadále ignorovány.

---

⁴⁸ McLELLAND, *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*, s. 33

⁴⁹ McLELLAND, *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*, s. 55

⁵⁰ McLELLAND, *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*, s. 33

⁵¹ McLELLAND, *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*, s. 37-38

⁵² Tamtéž s. 43

Naproti tomu se Američané neustále obávali vztahů mezi muži v homosociálním prostředí armádních jednotek jak doma, tak v zahraničí. Americké okupační autority v Japonsku si také byly dále vědomy homosexuálních aktivit jak mezi muži, tak ženami a aktivně se zapojily do vyhledávání a zavrnutí Američanů, kteří by se do těchto aktivit zapojili. Tyto obavy později ještě zesílily během studené války (1947–1991). V té době většina západních států trestala homosexuály vězením nebo vyloučením ze společnosti.⁵³

Během okupace Japonska se šířily západní sexuální názory a tím se měnilo původní vnímání sexu a těla. Tyto nové názory a nápady, které byly podporovány, se objevovaly v médiích, jako je rádio, film, literatura, i přítomností Američanů na ulicích. Velké množství japonských mužů se přestěhovalo z venkova do měst,⁵⁴ což mělo také vliv na změnu jejich chování.

Poválečný růst mužské homosexuality se dá také považovat za symptom poraženého národa. Přirovnat to lze např. k Výmarské republice, kde byl viditelný náhlý nárůst homosexuality po porážce v první světové válce.⁵⁵ Trauma z porážky zapříčinilo, že japonští muži ztratili svou mužnost, a to vedlo ke vzrůstu pasivní mužské homosexuality a predispozicím k masochismu, příkladem je např. vzrůstající crossdressing⁵⁶ a prostituce mužů. Homosexuální chování stále převažovalo v armádních složkách, což vedlo některé muže k tomu, aby zkusili navázat stejné blízké emocionální a psychické vazby, jež si vytvořili s ostatními muži během války.

2.2.1. Prostituce

V poválečném období většina médií označovala homosexuály slovy *danšó* (男娼) nebo *okama* (おかま). Ta se často používala k popisu transvestity nebo muže, jenž měl silně ženské chování. Mnoho mužů, ze kterých se stali *danšó*, zažilo svůj první homosexuální kontakt během služby v armádě. Tam se homosexualita stala součástí jejich psychosociální povahy. Předválečná mužská prostituce se prezentovala jako uzavřený a skrytý aspekt městského života. Cenzoři pravděpodobně nepovažovali homosexualitu nebo mužskou prostituci za problematickou, proto se o ní v tisku běžně psalo. Mezi nejvíce zmiňovaná města s velkou mírou prostituce patřilo Tokio a Ósaka.

---

⁵³ McLELLAND, *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*, s. 164-165

⁵⁴ BORNOFF, Nicholas. *Pink Samurai: Pursuit and Politics of Sex in Japan*. New ed. London: GraftonBooks, 1992, s. 623. ISBN 0586205764.

⁵⁵ McLELLAND, *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*, s. 155

⁵⁶ Oblékání se do oděvů opačného pohlaví.

V poválečné situaci nabízeli jak prostitutí, tak prostitutky své služby zcela otevřeně. *Danšó*, kteří měli dostatečné štěstí, našli patrona a byli podporováni jako „manželka“. Stávalo se, že bývali schopnější v domácích pracích než žena.⁵⁷

V té době existovali také teenageři, kteří měli přes den práci nebo byli studenty univerzit a hledali poměr se staršími muži, aby obohatili svůj příjem, nebo hledali pomoc s kariérou.⁵⁸ Někteří mladí muži a chlapci považovali za výhodné udržovat sexuální vztah s Američany v naději, že jim finančně pomohou, nebo zajistí výhody při shánění práce. Mnozí z nich k tomu byli nuceni stejně jako ženy vzhledem k finanční situaci.⁵⁹

Crossdressing v mužské prostituci přežil do období Meidži skrytý na okraji společnosti. Na začátku období Tokugawa se nevěstince s prostitutky nacházely na okrajích japonských velkých měst. V období Meidži však tyto domy vymizely. *Kagama* byli vnímáni jako pozůstatky předchozích staletí. Během období Taišó ale vzrostl počet debat o „nových“ *kagama* – crossdressing prostitutech, kteří vyhledávali zákazníky v parku Hibija v Tokiu a u nových *kabuki* divadel v Ginze. Několik velkých míst s prostitucí existovalo také na Asakuse.⁶⁰ Tisk zabývající se sexualitou nabízel v poválečné době mnoho článků, dopisů od čtenářů a novinek spojených s homosexuální tematikou, stejně tak fotografie a ilustrace. V té době společnost neodlišovala homosexualitu od crossdressingu a transexuality.⁶¹

Během 50. let začali být homosexuálové v Americe označováni za psychopaty a byla jim zakázána migrace do Spojených států. Tento zákaz by bylo mnohem složitější provést v Japonsku, kde crossdressing prostitute, zejména ta, která byla spojována s divadlem *kabuki*, byla považována za praktiku s dlouholetou historií.

Na začátku okupace Američany byl starý systém nevěstinců reformován, ale ne podle západních představ. Japonská společnost pokračovala v tolerování mimomanželských poměrů s prostitutkami, gejšami a milenkami. Prostituce, která byla v Japonsku po staletí, mohla pokračovat, ale méně zjevným způsobem. Podniky sloužící homosexuálům začaly vznikat brzy po konci války a byly navštěvovány zejména cizinci.⁶²

---

⁵⁷ McLELLAND, *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*, s. 154-156, 167

⁵⁸ Tamtéž s. 164

⁵⁹ McLELLAND, *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*, s. 61

⁶⁰ Tamtéž s. 30

⁶¹ Tamtéž s. 72

⁶² McLELLAND, *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*, s. 78

Nově se přejímaly termíny spojené s homosexualitou. Pojem *gei bóí* (ゲイボーイ) byl pravděpodobně poprvé použit homosexuálními členy okupačních jednotek k označení mladšího japonského partnera. Tito chlapi měli zženštilý vzhled, ale nebyli kompletní *kagama*, preferovali nošení make-upu a části ženského oblečení dle západního vzoru.⁶³ Označení *nanšoku* pro homosexuální mužské touhy přetrvávalo přibližně do poloviny 60. let, kdy bylo vystřídáno termínem *homo* (ホモ) a *gei* (ゲイ).

Během pozdních 60. let proběhla sexuální revoluce v Evropě a v Americe. Revoluce lehce ovlivnila Japonsko, přispěla k tomu i „nová vlna“ ve filmové tvorbě, kde začaly být odvážně znázorňovány sexuální vztahy.

2.3. Šíření nemoci AIDS

První případ onemocnění virem HIV byl nahlášen v Japonsku roku 1985. Jednalo se o homosexuála, který často navštěvoval zahraničí. Monitorovací systém pro odhalení nemoci AIDS vznikl pod japonským ministerstvem zdravotnictví o rok dříve. Počet nakažených byl v Japonsku poměrně nízký, ale nezadržitelné šíření nemoci bylo negativně ovlivněno nedostatečnou informovaností.⁶⁴

Od roku 1991 je na prvním místě žebříčku způsobů přenosu viru HIV zařazen přenos mezi heterosexuálními páry, a to nejčastěji z muže na ženu. Na třetím místě je přenos mezi dvěma muži. Jde o nejčastější případ, který tvoří přibližně jednu třetinu všech nakažených. Na druhém místě je kategorie „jiný/neznámý“, kam spadají lidé, kteří měli pohlavní styk jak s muži, tak s ženami. Vzhledem k stigmatům, která jsou spojena s homosexuálními aktivitami, je pravděpodobné, že muži, kteří se nakazili virem HIV, nechtěli přiznat, že nešlo o heterosexuální styk, a proto lhali. Strach z nákazy byl obzvláště vysoký mezi gayi. V japonské společnosti se považuje za nevhodné být postižený, chronicky nemocný nebo HIV pozitivní. Proto někteří muži dokonce cestovali na Havaj, aby se nechali testovat, i když třeba nikdy neprovozovali sexuální styk. Věřili, že to, že jsou gayové, znamená, že mohou být nakaženi. V Japonsku je AIDS často označován jako nemoc gayů, proto byl tento názor běžný, podpořený i neochotou a rezervovaností Japonců veřejně diskutovat o sexualitě ve školách.⁶⁵

---

⁶³ Tamtéž s. 78-79

⁶⁴ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 78

⁶⁵ Tamtéž s. 78-80

Než se onemocnění AIDS objevilo v Japonsku, mnoho zahraničních gayů považovalo Japonsko, které mělo dlouhou historii *nanšoku*, za ráj.⁶⁶ Lidé, kteří jsou obviňováni za přinesení a udržování infekce HIV v Japonsku, jsou cizinci. Jde zejména o gaye turisty, později bylo toto rozšíření přeneseno i na sexuální pracovníky narozené v zahraničí. Předsudky proti cizincům převládají také v gayské komunitě. Cizinci mají zákaz vstupu do některých gayských podniků, lázní, barů a love hotelů.

Hrozba AIDS narušila styl homosexuálních aktivit v Japonsku, ale spíše ovlivnila cizince než Japonce. Navzdory rostoucímu riziku přenosu bylo používání kondomu nepopulární.⁶⁷

Do srpna 1994 bylo 59 % infikovaných virem HIV obětmi japonské vlády, která během roku 1986 dovážela netestovanou krev z USA. Přitom už dva roky bylo známé riziko možnosti nákazy krevní transfuzí.⁶⁸

Ani fyzické útoky na homosexuály nejsou bohužel v Japonsku ničím výjimečným. Homofobie zůstává velkým problémem pro lidi, kteří otevřeně přiznali svoji orientaci. Spojitost homosexuality s AIDS zůstává v myslích mnoha Japonců a to ztěžuje boj japonských homosexuálů za lidská práva a důstojnost.

---

⁶⁶ BORNOFF, *Pink Samurai: Pursuit and Politics of Sex in Japan*, s. 623.

⁶⁷ Tamtéž s. 633

⁶⁸ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 78

3. 90. léta 20. století

V Japonsku se 90. léta 20. století stala érou homosexuálů, kdy se zviditelnila a byla budována kultura a politika LGBT⁶⁹ komunity. V té době vznikaly seriály a filmy, kde se objevovali i gayové. Informace o homosexualitě pro širokou veřejnost i pro gaye byly šířeny v časopisech a na konci 90. let také internetem. Kromě zviditelnění a zveřejňování informací o homosexualitě mezi lidmi docházelo bohužel také k případům diskriminace homosexuálů.

3.1. Festivaly

Od 90. let se začaly pořádat festivaly a pochody, které hrály důležitou roli při šíření informací o homosexualitě mezi japonskou veřejnost. Již roku 1991 byl zahájen *Tokyo International Lesbian and Gay Film Festival*, konající se úspěšně každý rok.⁷⁰ Vzhledem k tomu, že festival existuje až do současnosti, lze považovat jeho pořádání za úspěšné.

Jedním z největších úspěchů organizací podporujících homosexuály v Japonsku byl první *Tokyo Lesbian and Gay Parade* v srpnu 1994. Za organizací stála mezinárodní asociace leseb a gayů ILGA, která nabízí podporu a rozvoj homosexuálním organizacím po celém světě. Asociace bojuje za zajištění ochrany práv leseb a gayů. První ročník přilákal přes tisíc lidí a další rok se počet účastníků v průvodu zdvojnásobil. Mnoho lidí však bylo nespokojeno s organizátory, kteří byli obviněni, že akci příliš řídí, takže se roku 1996 počet účastníků opět snížil na tisíc. Tyto neshody nebyly vyřešeny a následkem toho klesl počet účastníků v roce 1997 na méně než sto lidí. Lesby, které měly pocit, že jsou vyloučeny z rozhodování o přípravách dřívějších průvodů, odmítly účast a začaly organizovat své vlastní akce.⁷¹

Tím, jak neustále docházelo ke změnám v organizaci, v počtu jejích členů, funkcí a politických záměrů, byly průvody v Tokiu neustále rušeny a opět organizovány. I přes odlišné cíle se v letech 2000–2002, 2005–2006 *Tokyo Lesbian and Gay Parade*

---

⁶⁹ Zkratka zahrnující lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby.

⁷⁰ About venues. *Rainbow Reel Tokyo* [online]. c1999-2016 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z:

http://rainbowreeltokyo.com/2016/about_venues

⁷¹ McLELLAND, *Japan's Queer Cultures*, s. 11-12

konal⁷² a od roku 2007 se přejmenoval na *Tokyo Pride Parade*. Od května roku 2011 se v Tokiu souběžně s *Tokyo Pride Parade* koná také *Tokyo Rainbow Parade*. Tokijskými průvodci byl inspirován *Rainbow Parade* v Sapporu, který začal roku 1996, a jedná se tak o nejdéle probíhající průvod LGBT komunity v Japonsku.⁷³

3.2. Incident se skupinou OCCUR

Vedle pozitivních úspěchů, které zaznamenaly festivaly, se během 90. let stal i nejznámější případ diskriminace homosexuálů. Tento incident je považován za klíčový bod z hlediska boje za práva homosexuálů v Japonsku. Týkalo se to skupiny OCCUR, která vznikla v roce 1986 z mladých členů působících v ILGA, kteří měli pocit, že je starší členové drží dál od politického dění.⁷⁴ V roce 1990 byl skupině OCCUR zakázán přístup do Domu mládeže (jap. *Seinen no ie*) ve Fučú, v Tokiu, veřejně financovaného rekreačního a konferenčního centra, poté, co veřejně přiznali svou sexuální orientaci.⁷⁵ Podle McLellanda byla tato situace ale složitější. Bylo to podruhé, co skupina požádala o použití těchto prostor a byla odmítnuta. Poprvé prostory používala, aniž by prozradila, že jde o homosexuální organizaci. Někteří členové ale předpokládali, že by měli být otevření a usilovat o pochopení ostatními.⁷⁶ Několik osob patřících k OCCUR se tedy přiznalo jiné skupině, která také pobývala v Domě mládeže, ke své orientaci, což vyústilo v homofobii a slovní obtěžování. Ačkoliv si členové skupiny OCCUR stěžovali manažerovi, nebyly podniknuty žádné kroky proti obtěžování. Když se OCCUR zajímal o důvody odmítnutí při žádosti o znovupoužití prostor, bylo jim sděleno, že prostory by měly být používány pro rekreační účely. Dále jim bylo sděleno, že platí pravidlo, které odděluje mužské a ženské pokoje. Hrozí zde však možnost sdílení jednoho pokoje lidmi stejné orientace, což může vést k sexu, a není proto možné povolit ubytování.⁷⁷ Ředitel

---

⁷² MAREE, Claire. Queer woman's culture and history in Japan. In: MCLELLAND, Mark J. a Vera MACKIE. *Routledge Handbook of Sexuality Studies in East Asia*. New York: Routledge, 2015, s. 234. ISBN 978-0-415-63948-4.

⁷³ Tokyo Gay Pride. *Japan Visitor: Japan Travel Guide* [online]. c2016 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.japanvisitor.com/gay-japan/tokyo-gay-pride>

⁷⁴ LUNSING Wim. The politics of okama and onabe. In: MCLELLAND, Mark J. a Romit DASGUPTA. *Genders, Transgenders and Sexualities in Japan*. New York: Routledge, 2005, s. 82. ISBN 0-415-35370-X.

⁷⁵ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 81

⁷⁶ Rainbow in the East: LGBT Rights in Japan. *Nippon.com* [online]. 2015 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.nippon.com/en/currents/d00174/>

⁷⁷ MCLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realitie*, s. 36-37

centra rovněž prohlásil, že Dům mládeže ve Fučú má povinnost propagovat zdravý rozvoj mladých lidí a informace o homosexualitě, AIDS a setkání se s mladými homosexuály by mělo škodlivý vliv na morální vývoj ostatních mladých Japonců.⁷⁸

OCCUR krátce poté podal žalobu obviňující Tokijský metropolitní školský výbor (東京都教育委員会) za diskriminaci kvůli sexuální orientaci. Šlo vůbec o první takovou žalobu v Japonsku. Roku 1994 byl vynesena rozsudek, kdy soud rozhodl ve prospěch skupiny OCCUR a bylo jim přiznáno odškodné.⁷⁹ Podle soudu nemělo být zakázáno použití prostor, pokud nebylo zřejmé, že by v pokojích probíhala sexuální aktivita, a tato možnost v případě skupiny OCCUR prý nebyla. Soud později rozhodl, že diskriminace a obtěžování gayů a leseb by nemělo být trpěno. Vládní orgány by měly pečlivě zvážit homosexuály jako menšinu, měly by také zajistit podporu jejich zájmů a aktivit. Veřejné orgány byly k situaci tak lhostejné a neznalé, což nelze prominout.⁸⁰ Přesto se však jednalo o zásadní vítězství pro homosexuály v Japonsku, ale jasně viditelné předsudky tokijské vlády vůči homosexualitě včetně dalších forem homofobie přetrvávají.⁸¹

Hlavním cílem skupiny OCCUR bylo šíření přesných informací o homosexualitě mezi japonskou veřejnost a vzdělávání o nemoci AIDS pro homosexuální komunitu. Ve své době byla skupina OCCUR jednou z nejviditelnějších organizací v Japonsku. Požadovala, aby homosexualita nebyla označována jako mentální nemoc, nebo se také snažila přesvědčit vydavatele hlavních japonských slovníků a encyklopedií, aby přepsali definici homosexuality v souladu s moderním chápáním homosexuality jako sexuální menšiny.⁸²

3.3. Časopisy pro gaye

„Gay boom“ na začátku 90. let podpořila i média, jako je televize, tím, že vysílala různé debaty a seriály zaměřené na homosexualitu. Ovšem ztvárnění gayů nebylo vždy realistické a zahrnovalo přetrvávající představu gayů jako transsexuálů, kteří jsou cílem vtipů. Mediální zájem podpořilo také vydávání knih o homosexualitě psaných homosexuály. Dále se v časopisech začaly objevovat články o gayích a jejich

---

⁷⁸ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 81

⁷⁹ Tamtéž s. 82

⁸⁰ Rainbow in the East: LGBT Rights in Japan. *Nippon.com* [online].

⁸¹ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 83

⁸² McLELLAND, *Japan's Queer Cultures*, s. 12

životním stylu. Později se zájem zaměřil spíše na vztahy transsexuálů. Skupina OCCUR také reprezentovala homosexuály formou rozhovorů. Navzdory tomu, že do těchto článků byly zahrnuty i lesby, hlavně se zaměřovaly na mužskou homosexualitu.⁸³

Původ komerčních časopisů pro gaye byl ve zpravodajích, které vydávaly skupiny sdružené pod gay bary. Zpravodaje byly psané pro členy těchto skupin. Obsahovaly články, inzeráty, erotické povídky a ilustrace.⁸⁴ Během 70. let se rozvinuly časopisy zaměřené na gaye obsahující explicitní pornografii.⁸⁵ Tyto časopisy byly vydávány i několik desetiletí. Jedním z nich byl např. *Barazoku* vycházející od roku 1971, ale od konce 90. let, kdy se začal rozšiřovat internet a bylo snazší se k pornografii dostat, začaly klesat prodeje a časopisy krachovaly. *Barazoku* se přestal vydávat roku 2004 po více jak třiceti letech.⁸⁶

Tisk pro gaye nebyl v Japonsku na rozdíl od Západu zaměřen na problémy spojené s životním stylem nebo identitou. Gayské časopisy v Japonsku jsou pornografické a homosexualitu prezentují především jako sexuální akt. Také se snaží vyhnout tématům spojených s homosexualitou a s právními reformami nebo lidskými právy.⁸⁷

Obsah časopisů je podobný zpravodajům z klubů. Obsahují pornografické fotografie, mangu, recenze knih, videí, zprávy, erotické i romantické povídky, inzeráty a reklamy na bary, sauny atp.⁸⁸ Občas se vyskytují i články zabývající se tématy, jako je AIDS. Většinou jsou ale informace zaměřeny na to, kde se nacházejí gayské bary, místa pro gaye v zahraničí i kde je možné potkat stejně orientované muže za účelem sexu. Představa homosexuality znázorněná v časopisech je hlavně v souvislosti se zájmem o sexuální styk.⁸⁹

Pornografické materiály a příběhy v časopisech jsou primárně používány pro sebeuspokojování. U mnoha gayů měla tato pornografie důležitou roli v sexuálním životě, podporovala jejich fantazii dříve, než přišli do kontaktu se skutečným partnerem. Mnoho mužů shánělo magazíny v knihkupectví s použitými knihami, nebo je získávali prostřednictvím přátel.⁹⁰ Jednou z nejdůležitějších funkcí těchto časopisů je pomoci

---

⁸³ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 29-32

⁸⁴ McLELLAND, *Japan's Queer Cultures*, s. 7

⁸⁵ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 29

⁸⁶ McLELLAND, *Japan's Queer Cultures*, s. 10

⁸⁷ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 113-117

⁸⁸ Tamtéž s. 118

⁸⁹ Tamtéž s. 159

⁹⁰ Tamtéž s. 128

gayům zapojit se do gayské komunity. Díky osobním inzerátům se mohou setkat s dalšími muži.

Na konci 90. let se rozšířil internet a všechny materiály poskytované v časopisech se staly dostupnější. Vzniklo nové místo, kde mohly probíhat debaty na téma homosexuality. Stejně jako časopisy pro gaye, gayské japonské internetové stránky jsou převážně zaměřeny na poskytování erotiky nebo seznámení s ostatními muži za účelem sexu. Některé stránky jsou zabezpečeny heslem. Heslo uživatelé získávají přes administrátora, který může otestovat jejich znalosti ohledně gayské komunity. To zaručuje alespoň částečnou bezpečnost pro muže, kteří si přes tyto stránky domluví schůzku s jiným mužem, kterého osobně ještě neznají.⁹¹ Stejně jako v časopisech se pouze minimum stránek zabývá problematikou AIDS a bezpečného sexu.⁹²

Internet také umožnil mužům, kteří stále ještě bydlí s rodiči, volný přístup k informacím o homosexuálech v Japonsku i ve světě. Kvůli prozrazení své orientace museli skrývat nebo vůbec nemohli vlastnit literaturu, videa a časopisy s homosexuální tematikou. Internet jim tedy nejen umožnil přístup k erotickým materiálům, ale také umožnil jedincům, kteří nežijí ve velkoměstech, kontakt s ostatními homosexuály. Anonymita na internetu jim umožnila vytvoření vlastních blogů a sdílení homosexuálních zkušeností.

---

⁹¹ Tamtéž s. 154

⁹² Tamtéž s. 159

4. Znázornění homosexuality v japonské populární kultuře

Od 90. let 20. století se ve filmech a televizních seriálech v Japonsku začalo objevovat pozitivnější ztvárnění gayů a leseb. Znázornění gayů bylo cíleno na ženy. Gayové byli ukazováni jako zženštilí přátelé žen, kteří mají kvality atraktivní pro ženy, ale nejsou konkurencí pro heterosexuálního muže. Heterosexuální muž byl na rozdíl od homosexuála znázorňován jako násilník a manipulátor.⁹³

Populární kultura, podobně jako japonská společnost, má sklony spojovat homosexualitu s transvestismem i crossdressingem. Vzhledem k historickým spojitostem mezi crossdressingem a zábavním světem bývají crossdresseři a transvestiti rovnou chápáni jako homosexuálové. V japonském zábavním světě je mnoho typů a druhů transgenderismu, ale muž v ženských šatech se nemusí orientovat na mužské pohlaví. Mnoho Japonců má stereotypní představu homosexuála, která spočívá v tom, že si myslí, že přitažlivost ke stejnému pohlaví musí vést k zženštilosti, oblékání se do ženského oděvu nebo k používání ženské řeči.⁹⁴

V japonských médiích se záměrně neobjevuje zobrazení „obyčejně vypadajícího“ homosexuála, který má obyčejnou práci a žije všedním životem. Homosexuální lékaři, farmáři a obchodníci jsou ukazováni jako šokující skutečnost a jsou cílem vtipů médií. Zato transvestité jsou představováni jako vtipné, ale ubohé napodobeniny žen, které se tak i snaží chovat.⁹⁵

Ačkoliv se japonská média stále více zajímají o homosexualitu a snaží se překonat stereotypní představy o homosexuálech, stále to nevede ke zviditelnění homosexuálů. Nadále je možné potkat mladého Japonce, který bude popírat, že by v Japonsku homosexuálové, s výjimkou cizinců, byli. Přesto má v současné době člověk bojující se svou orientací a vyrůstající v Japonsku větší šanci potkat stejně smýšlející lidi než měli možnost starší homosexuálové.⁹⁶

I mezi celebritami se dají najít ti, kteří přijímají některé transgender prvky, ale ve skutečnosti nechtějí být ženami. Jedná se zejména o hudební skupiny, kdy členové mají dlouhé a barvené vlasy, silný make-up a nosí na sobě zženštilé až ženské oblečení. Vzhledem se tito muži dají přirovnat k postavám z komiksů pro ženy. Interpreti inspirují své fanoušky, kteří se stylizují podobně jako oni a dá se jen odhadovat, jestli

---

⁹³ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 38, 53

⁹⁴ Tamtéž s. 43, 53

⁹⁵ Tamtéž s. 53

⁹⁶ Tamtéž s. 33

tito mladíci chtějí vypadat více jako krásní chlapci z komiksů nebo se chtějí jen líbit dívkám.

4.1. Manga

Viditelným médiem v japonské populární kultuře je samozřejmě anime a manga. Komiksy s gayskou tematikou jsou výrazným kontrastem vůči skutečnému přijímání homosexuálů společností.

Příběhy obsahující mužskou homosexualitu se v komiksech pro ženy začaly objevovat v druhé polovině 20. století. První manga zaměřená na ženské publikum se objevila v 50. letech 20. století. Ale až během 70. let se v komiksech setkáme s prvky homosexuality. Jednalo se o příběhy o lásce mezi dvěma mladými a krásnými chlapci – *bišónen* (美少年), které se nazývaly *šónen ai* (少年愛).⁹⁷ V té době se součástí komiksů stala realistická reprezentace sexu mezi chlapci.⁹⁸ Tato nová *šónen ai* manga pravděpodobně připravila půdu pro vznik rozmanitých druhů mangy a dalších médií, které zobrazovaly romantické a sexuální vztahy mezi dvěma muži.⁹⁹

V japonských knihkupectvích se nacházejí i celá patra věnovaná komiksům s homosexuální tematikou. V Japonsku jsou tyto příběhy spojovány s dospívajícími dívkami a ženami. Nejvíce zobrazení mužské homosexuality je, kromě tisku pro gaye, právě v ženském komiksu. To napomáhá tomu, že mladé ženy v Japonsku více akceptují homosexualitu.¹⁰⁰

Termín *šónen ai* se v Japonsku používal k označování komerčně vydávané mangy pro dívky v období 70.–80. let. Nyní je více spojován s pedofilii a není již moc oblíbený. Dalším termínem je *yaoi*, což je akronym pro „jama naši, oči naši, imi naši“. To vyjadřuje, že jde o příběh, který nemá vyvrcholení, smysl ani význam. Tento akronym vznikl v 80. letech k označování příběhů o homosexuální lásce dvou chlapců. Tyto příběhy nebyly komerčně publikovány. *Yaoi* nyní občas označuje i komerční práce. Nejrozšířenější termín Boys Love, který je zkracován jako BL, se poprvé objevil na

---

⁹⁷ Tamtéž s. 64-65

⁹⁸ Tamtéž s. 78

⁹⁹ McLELLAND, Mark a WELKER James. An Introduction to "Boys Love" in Japan. In: McLELLAND, Mark, Kazumi NAGAIKE, Katsuhiko SUGANUMA a James WELKER. Boys Love Manga and Beyond: History, culture, and community in Japan. Mississippi: University Press of Mississippi, 2015, s. 9. ISBN 978-1-62846-120-6.

¹⁰⁰ Tamtéž s. 3, 6

začátku 90. let. Označují se jím komerčně i nekomerčně vydávané příběhy. Užívání těchto termínů se ale liší v použití mezi fanoušky v Japonsku a na Západě.¹⁰¹

Od začátku 70. let, kdy byly BL komiksy poprvé vydány v časopise pro ženy, se příběhy soustřeďují na romantické a sexuální vztahy mezi dvěma muži, mají originální postavy a příběhy si získaly silnou fanouškovskou základnu. Existují také nekomerční příběhy založené na postavách a ději již existujících komiksů, anime, filmů, televizních show i skutečně žijících celebrit či sportovců. Tyto příběhy se nazývají *dódžinši* (同人誌).¹⁰²

Boys Love příběhy spadají do anti-realismu. Děj je většinou zasazen do místa, které je neurčitě definováno např. v Evropě či v Americe, a do jiného časového období, které může být v minulosti i budoucnosti. Ačkoliv se příběh odehrává na různých místech, jedná se o svět, kde se neřeší sexuální ani genderové otázky. Hlavní postavou často bývá chlapec, který může být historická postava, pochází z bohaté rodiny, aristokrat, nebo upír, mimozemšťan, anděl, atd. V jeho obličeji se objevují krásné rysy, velké oči, delší vlasy. Všichni si jsou podobní a velmi připomínají ženské postavy, jejich celkový vzhled je androgynní. Mladí chlapci v těchto fikcích nejsou jako skuteční muži a ani se nechovají jako skuteční homosexuálové. Příběhy bývají melodramatické. Velmi sentimentální chování ústřední dvojice často funguje proti realistickému vykreslení příběhu.

V BL komiksech se také objevují agresivní sexuální scény, kdy je chlapec v pozici oběti. Podobné je to s ženskými postavami v mangách psaných muži. Mužně vypadající postavy bývají prezentovány jako ctižádostivé, agresivní a dominantní.

Bišónen postava je pravděpodobně ideál, který se z ženského komiksu dostal i do dalších médií zaměřených na ženy. Preference krásného, mladého a zženštilého chlapce nad mužností je viditelná u členů populárních hudebních skupin. Tito interpreti mají něžné rysy, delší barvené vlasy, občas i silný make-up nebo dívčí oblečení.

Proč jsou ovšem ženy tak fascinovány mužskou homosexualitou? Postavy jsou krásné, citlivé a romantické jako ženy. Jsou jim blízké, ale ne v představě ideálního milence nebo partnera, ale ve smyslu jejich ideálního já.¹⁰³ Podle McLellanda si ženy v manze vytvářejí vlastní realitu, ve které homosexualita převládá nad názory, že heterosexuality je jediná normální orientace, a také převládá nad tradicí rodinného

---

¹⁰¹ Tamtéž s. 5

¹⁰² Tamtéž s. 4

¹⁰³ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realitie*, s. 72

systemu. Homosexuál, který je v reálném světě opovrhovaný a v patriarchálním rodinném systému nepotřebný, se v představě stane důležitým jedincem. Ženy si prostřednictvím fantazie vysní vše, po čem touží a co jim muži nemohou dát. Představy jim pomáhají odreagovat se a snít o životě, kde nebudou omezovány společenskými konvencemi. Dalším faktorem, který může ovlivnit tyto ženské představy, je to, že ženská sexualita je omezena starostmi ohledně otěhotnění. Pokud tedy žena miluje muže jako žena, může skončit těhotná nebo jako manželka, ale ani jedna z těchto variant nenese v Japonsku představu romantiky. Pokud ale chlapec miluje jiného chlapce (popř. dívka dívku), je do určité míry volný a tato láska může probíhat mimo vymezené role dané manželstvím nebo rodinným systémem.¹⁰⁴

Vyskytuje se také názor, že mangy s homosexuální tematikou jsou ve skutečnosti homofobní. Hlavní postavy o sobě často nesmýšlejí jako o gayích, ale jako o heterosexuálech, přestože mají vztah s postavou stejného pohlaví.¹⁰⁵

Samotní homosexuálové většinou odmítají představu, která je prezentována populární kulturou v Japonsku. Přesto se někteří gayové prvně setkali s homosexualitou při čtení dívčího komiksu. Ztvárnění gaye jako *bíšonen* postavy je negativně ovlivnilo a způsobilo zkreslení jejich povědomí o homosexualitě.¹⁰⁶

Na druhou stranu existuje i malé množství těch, kterým vadí ztvárnění homosexuality v komiksu, jehož autorkami jsou ženy. Podle autora komiksů Hirosegawy Susumua, který je gay, je jednodušší psát pro gaye než pro ženy, jelikož si sám lépe dokáže představit, co muže vzrušuje. Při psaní nevychází z toho, co ve skutečnosti sám praktikoval. Jeho příběhy jsou čistá představivost. O BL manze říká, že jí chybí realismus a ženské autorky nemohou tušit, jak se muži cítí.¹⁰⁷ Postavy jsou také vykresleny mnohem mužněji.

Homosexuálové většinou odmítají představu, která je prezentována populární kulturou v Japonsku. Uznávají ji jako produkt fantazie, ignorance a předsudků. I všudypřítomnost těchto předsudků komplikuje homosexuálům veřejné přiznání orientace, lidé z jejich okolí by tento fakt přijali negativně. V populární kultuře nejsou gayové ztvárnění realisticky, proto nelze tato média využít jako prostředek k přiblížení

---

¹⁰⁴ Tamtéž s. 73-76

¹⁰⁵ LUNSING, Wim. Yaoi Ronso: Discussing Depictions of Male Homosexuality in Japan Girls' Comics, Gay Comics and Gay Pornography. *Intersections: Gender, History and Culture in the Asian Context*. 2006, č. 12. ISSN 14409151. Dostupné z: <http://intersections.anu.edu.au/issue12/lunsing.html>

¹⁰⁶ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realitie*, s. 78

¹⁰⁷ LUNSING, *Yaoi Ronso: Discussing Depictions of Male Homosexuality in Japan Girls' Comics, Gay Comics and Gay Pornography*

homosexuality osobám blízkým homosexuálům. Rodina a přátelé nedokáží přijmout homosexuála, který se přizná ke své orientaci, a vyloučí ho ze své blízkosti. Jedná se o jeden z hlavních důvodů, proč se přiznání k homosexualitě často setkává s nepochopením.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realitie*, s. 54

5. Následky přiznání orientace

Přiznání se k odlišné orientaci než k heterosexuality je pro Japonce složité. Nejenže je odsuzují lidé v zaměstnání, ale také přátelé nebo i vlastní rodina. Často proto svoji orientaci tají a vstupují do manželství s osobami opačného pohlaví. I mezi heterosexuálními ženami vznikl trend, kdy se vdávají za gaye.

5.1. Přiznání orientace

Gayové v Japonsku se bojí přiznat homosexuální orientaci lidem ve svém okolí ze strachu, že své blízké zklamou a nebudou splňovat očekávání společnosti. Muži, se kterými McLelland hovořil, netrápí jejich orientace, ale právě strach z přiznání blízkým lidem. Pokud se k tomu odhodlají, jsou smířeni s negativní reakcí.¹⁰⁹ Někteří muži se svěřili s tím, že když se přiznali ke své orientaci, bylo jim navrženo, aby navštívili lékaře. Nemysleli ovšem psychiatra, ale klasického lékaře, což dokazuje, že je homosexualita v Japonsku chápána spíše jako fyziologický než mentální problém.¹¹⁰

V Japonsku je poměrně běžné, že děti v dospělosti bydlí u rodičů. Důvod k opuštění domova mají v okamžiku, kdy se ožení, proto je pro gaye bydlení s rodiči omezující. Několik homosexuálů, kterých se McLelland dotazoval, se přiznalo, že nikdy nečetli gayské časopisy nebo nesledovali homosexuální videa, protože se báli, že by tyto materiály mohla jejich matka při úklidu objevit. Ocenili výhody internetu, který jim dovolil být v kontaktu s přáteli nebo partnery.¹¹¹

V japonské společnosti se přátelé a rodina angažují v budoucnosti mladého člověka a pomáhají mu hledat vhodného partnera pro život. I když by se tedy přiznali ke své orientaci nejbližší rodině, situaci by to neulehčilo. Ostatní lidé se budou rodiny stále dotazovat, proč je jejich potomek sám. Rodiče jsou v tu chvíli v těžké pozici, zdali mají nebo nemají přiznat tuto skutečnost.¹¹²

Pro Japonce jsou Amerika a evropské státy zajímavé a moderní země zejména v přístupu ke gayům. Na Západě existuje větší povědomí o lidských právech a soukromí jedince je důležité. Jiná situace je v Japonsku, kde člověk cítí, že jeho osobní život je pod dohledem ostatních. Blízké zajímá, proč je někdo stále sám, nemá partnera, neuzavřel manželství. Proto je pro homosexuálně orientovaného Japonce návrat do

---

¹⁰⁹ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 196

¹¹⁰ Tamtéž s. 193

¹¹¹ Tamtéž s. 207-208

¹¹² Tamtéž s. 196

rodné země ze Západu složitý. Další z respondentů McLellanda uvedl, že v Americe je běžnější mluvit o homosexualitě. Homosexuálové proto často cestují do zahraničí, kde se seznamují s novými lidmi, kterým na rozdíl od své rodiny přiznají svoji orientaci. Často s cizinci také navazují i partnerské vztahy.¹¹³ V Japonsku je situace zatím velmi vzdálená té na Západě.

5.2. Svazky mezi gayi a ženami

Dříve byla v Japonsku rodina organizována do rodinného systému, což bylo považováno za základ japonské společnosti. Manželství se nemohlo uzavřít bez souhlasu rodičů ženicha a nevěsty a bez souhlasu hlavy rodiny. Manželky poté měly omezená práva a i rodičovskou autoritu měl výhradně otec. Nevěra v té době byla zločin pouze pro manželky. Pokud manželé neměli syna, mohli adoptovat zete, který přijal jejich rodinné jméno a stal se hlavou rodiny. Homosexualita nebyla považována za dědičnou, proto nikdy nebyla vnímána jako něco, co by bránilo manželství nebo zakládání rodiny. S tím se můžeme setkat např. u samurajů. V minulosti neznamenovalo, že je muž homosexuál, když měl milence, a ani z něj nedělalo heterosexuála to, že měl manželku. Tyto kategorie v japonské společnosti neexistovaly. Homosexuální vztahy byly v Japonsku tolerovány, protože vedle sebe společně existovaly s uzavíráním sňatků a plozením dětí. Pokud Japonec plnil své rodinné povinnosti, mohl si dále udržovat milence, protože nenarušil smysl rodiny.¹¹⁴

Nyní se Japonec stane právoplatným členem společnosti poté, co dokončí školu, najde si práci na plný úvazek, ožení se a založí rodinu. Ženatý muž, který by zůstal doma s dítětem, je z pohledu japonské společnosti nepřijatelný. Ten, kdo se neožení a nemá děti, nezapadá do japonské společnosti, proto se i mnoho gayů nakonec přizpůsobí.¹¹⁵

To, že není muž ženatý, může působit problémy i v zaměstnání. Gayové zažívají další komplikace tím, že se nejsou schopní účastnit akcí s kolegy. Jde jak o běžné návštěvy restaurací po práci, tak o firemní večírky, pracovní cesty, firemní výlety atd. Při prohlubování přátelských vztahů mezi muži jistě dojde na debaty o ženách, což je

---

¹¹³ Tamtéž s. 197

¹¹⁴ PINKERTON, ABRAMSON, *Japan*, s. 73-75

¹¹⁵ McLELLAND, Mark. *Salarymen doing queer: gay men and the heterosexual public sphere*. In: McLELLAND, Mark J. a Romit DASGUPTA. *Genders, Transgenders and Sexualities in Japan*. New York: Routledge, 2005, s. 95. ISBN 0-415-35370-X.

důvod, proč homosexuálům způsobují akce s kolegy stres. Nemohou se totiž do debat zapojit. Je také těžké se vyhnout řečem o osobních záležitostech. Někteří gayové se domnívají, že sexualita je čistě osobní záležitost, která by neměla na pracovišti hrát roli. Bojí se, že pokud by jejich orientace vyšla najevo, mohli by ztratit práci.¹¹⁶

Proč by si ale žena chtěla vzít homosexuála? V dnešní době se povaha žen i jejich představy o místu a roli v rodině a společnosti mění poměrně rychle. Roste počet mladých žen, které cítí, že na rozdíl od prarodičů a rodičů je omezují limity, které nastavuje jejich role manželky a matky. Zvyšuje se vzdělání dívek a jejich kariéerní příležitosti. Ženy se vdávají později, což znamená, že mají více pracovních i životních zkušeností a také větší počet sexuálních partnerů. Přesto dívky po dokončení školy ví, že končí jejich volnost a jejich nejdůležitější úkolem je sehnat si dobrého manžela. Vznikl tedy trend, kdy se ženy rozhodnou provdat se za gaye. Tím vyjadřují, že jim jde v první řadě o ně samotné. Chtějí stabilitu, jistotu, která přichází v souladu se sociálním očekáváním, a ve stejnou dobu si chtějí udržet sexuální i finanční nezávislost, které si užívaly, než se vdaly. Sňatek s gayem je proto jedna z cest, kterou se ženy v japonské společnosti mohou vydat.¹¹⁷ Po uzavření sňatku se na ně zmírní sociální tlak. Manželství je nezbytné pro muže při postupu v práci, také si musí zachovat tvář na veřejnosti, takže sňatek mezi gayem a ženou přináší určité výhody.

Manželství a láska nejsou v japonské společnosti spojovány. Je to následek dohodnutých sňatků, kdy účelem bylo upevnit vztahy mezi dvěma rodinami podobného sociálního postavení a zajistit vhodné prostředí pro výchovu další generace. V dnešní době se můžeme ještě setkat s tímto způsobem myšlení u domluvených manželství, kdy dvojici představí prostředník. Jedná se obvykle o rodinného přítele. Tato manželství jsou v některých případech poslední šancí nejen pro ženy a muže, kteří se věnovali převážně své kariéře a neměli čas na vyhledávání vhodného partnera, ale také pro homosexuály, kteří se rozhodnou potlačit své já a uzavřít manželství.

Již v 90. letech 20. století se řešila tzv. falešná manželství nebo také manželství bez sexu.¹¹⁸ Ženy si vědomě začaly brát gaye a mohlo to být z mnoha důvodů. Představa gaye je idealizována a vychází z předpokladu, že je jako žena. Ženou je proto pozitivně přijímán, jelikož pro ni nepředstavuje nebezpečí. Vidí v něm hodného přítele. Když si žena vysní ideálního partnera, liší se od představy „skutečného“ muže

---

¹¹⁶ Tamtéž s. 101-104

¹¹⁷ McLELLAND, *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*, s. 100-101

¹¹⁸ Tamtéž s. 91

prezentovaného v mužských časopisech.¹¹⁹ Dále se gayové nebojí vyjádřit své emoce a působí jako dokonalí partneři. Ženy očekávají od svatby s gayem finanční stabilitu, veřejné postavení, po kterém touží spolu s emocionální podporou a pomocí v domácnosti.¹²⁰

Některé ženy považují manželství s gayem za vyhovující, protože si mohou vzájemně pomoci. Také někteří gayové chtějí mít domácnost a děti, proto tohoto svazku využijí. Vyskytují se také manželství mezi gayi a lesbami, kteří pár let předstírají partnerský vztah a poté se rozvedou. Mohou tak říkat rodině a spolupracovníkům, že za sebou mají manželství, ale nebylo úspěšné.¹²¹

---

¹¹⁹ Tamtéž s. 82-83

¹²⁰ Tamtéž s. 110-111

¹²¹ Tamtéž s. 94

6. Současná situace

Průlomovým okamžikem pro zlepšení práv a postavení LGBT komunity v Japonsku se stal rok 2015, kdy bylo poprvé povoleno uzavírání partnerství dvou osob stejné sexuální orientace. Partneři sice nemají stejná práva jako manželé, přesto jim tento dokument poskytuje několik výhod. Partnerství není povolené po celém Japonsku, ale záleží na samosprávách jednotlivých měst, jestli možnost uzavírání partnerství povolí nebo ne. Město také rozhoduje, jaké pravomoci bude pár díky partnerství mít. V poslední době probíhají další kroky, které vedou ke zlepšení podmínek pro homosexuály.

Než bylo povoleno uzavírání partnerství osobám z LGBT komunity, měly páry stejného pohlaví v Japonsku problém například s hledáním ubytování nebo zakládáním společných bankovních účtů. Partneři se nesměli navštěvovat v nemocnici, jelikož nepatřili do jedné rodiny.

6.1. Uzavírání partnerství

V dubnu 2015 se tokijská městská čtvrť Šibuja stala prvním místem v Japonsku a také prvním místem ve východní Asii, kde bylo partnerství dvou osob stejného pohlaví povoleno. Dokument potvrzující partnerství jim umožňuje např. vzájemné návštěvy v nemocnicích nebo také uzavírání nájemních smluv. Nezaručuje ovšem dědické právo mezi partnery.¹²² Dalším místem, kde je povoleno uzavírání partnerství, se v listopadu téhož roku stala městská čtvrť Setagaja také v Tokiu.¹²³

V návaznosti na tyto změny se mobilní operátoři NTT Docomo a KDDI rozhodli nabízet od podzimu 2015 rodinné slevy pro osoby, které uzavřely partnerství. Sleva jim je poskytnuta po předložení oficiálního dokumentu ve městě, kde žijí.¹²⁴

---

122 The First Place In East Asia To Welcome Same-Sex Marriage. *NPR: National Public Radio* [online]. 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.npr.org/sections/parallels/2015/05/11/404822093/the-first-place-in-east-asia-to-welcome-same-sex-marriage>

123 Tokyo's Setagaya Ward to begin legally recognizing same-sex partnerships. *Japan Today* [online]. 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <https://www.japantoday.com/category/national/view/tokyo-setagaya-ward-to-begin-legally-recognizing-same-sex-partnerships>

124 Same-sex couples to be offered 'family' phone discounts from NTT Docomo, KDDI. *The Japan Times* [online]. 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/07/22/business/ntt-docomo-kddi-plan-family-discounts-sex-couples-october/>

Prvním místem mimo Tokio, kde bylo uzavírání partnerství povoleno, se stalo město Iga v prefektuře Mie. Od dubna 2016 mohou lidé žijící v tomto městě a starší dvaceti let uzavírat partnerství. To jim také dává pravomoc v případě nutnosti podepsat dokumenty svolující k operaci jejich partnera.¹²⁵

Dalším městem, které od jara 2016 povoluje tento svazek, je Takarazuka v prefektuře Hjógo. Městská vláda v Takarazuce poskytuje dokument potvrzující partnerství i dvojicím, kdy jeden z páru pochází z jiného města, ale má v plánu se do Takarazuky přestěhovat. Dále se místní vláda rozhodla revidovat vyhlášku o bydlení, jelikož dříve nebylo možné, aby páry stejného pohlaví žily ve společných bytech, pokud nebyli členy jedné rodiny. Nyní by spolu mohli žít v bytech patřících městu.¹²⁶

Od července 2016 mohou uzavírat partnerství také občané ve městě Naha v prefektuře Okinawa. Kromě partnerství vyjádřilo město Naha také oficiálně podporu LGBT komunitě.¹²⁷

Dalším městem mělo být od dubna 2017 Sapporo na ostrově Hokkaidó. Dokument by měl také páru zajistit, že v případě úmrtí jednoho z nich se stane příjemcem životní pojistky druhý z partnerů.¹²⁸ Místní vláda ovšem rozhodla, že nejdříve bude více informovat veřejnost o chystané změně a partnerství bude možné

---

125 Iga City in Mie Prefecture started issuing same-sex partnership certificates. The first certificate was given to a local lesbian couple. *Out Japan* [online]. 2016 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://out-japan.com/2016/09/15/iga-city-in-mie-prefecture-started-issuing-same-sex-partnership-certificates-the-first-certificate-was-given-to-a-local-lesbian-couple/>

126 Takarazuka becomes fourth municipality in Japan to recognize same-sex unions. *The Japan Times* [online]. 2016 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2016/05/31/national/takarazuka-becomes-fourth-municipality-japan-recognize-sex-unions/>

127 Naha City is to become the 5th municipality that officially recognizes same-sex couples and issues same-sex partnership certificates. PinkDot Okinawa is to hold a wedding for a local gay couple. *Out Japan* [online]. 2016 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://out-japan.com/2016/10/02/naha-city-is-to-become-the-5th-municipality-that-officially-recognizes-same-sex-couples-and-issues-same-sex-partnership-certificates-pinkdot-okinawa-is-to-hold-a-wedding-for-a-local-gay-couple/>

128 Sapporo drafts partnership rules for LGBT couples. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/01/31/national/sapporo-drafts-partnership-rules-lgbt-couples/>

uzavírat od června.¹²⁹ Inspirovala se i další města, jako např. Čiba, která rovněž chtějí povolit uzavírání partnerství.¹³⁰

Situace v Japonsku se rychle mění a až s odstupem času bude možné posoudit, jestli uzavírání partnerství opravdu přineslo párům z LGBT komunity výhody a snížilo jejich diskriminaci. Rozhodně se však jedná o pozitivní kroky ze strany měst a nyní je na vládě Japonska, zdali jednou oficiálně povolí uzavírání partnerství na celém území státu i s právy, která mají manželé heterosexuálního svazku nebo partneři v jiných zemích světa.

6.2. Další kroky ke zlepšení života homosexuálů

Dalším krokem, který by mohl vést k lepšímu přijímání homosexuálů japonskou společností nebo zlepšením jejich práv, bylo povolení mužskému páru mít v pěstounské péči dítě. Stalo se tak v Ósace a město se zaručilo, že pár byl proškolen a často kontrolován. Byly také prokázány dostatečné finanční prostředky pro výchovu dítěte. Pár možnost pěstounské péče konzultoval od podzimu 2015. Na konci prosince 2016 jim bylo oficiálně dovoleno vychovávat dítě mladší osmnácti let. Toto povolení ovšem přineslo i řadu negativních ohlasů a názorů, že je porušována tradiční výchova dítěte. V Japonsku však neexistuje právní ustanovení, které by zakazovalo páru stejného pohlaví získat dítě do pěstounské péče.¹³¹

Snahu propagovat sexuální menšiny v Japonsku má i buddhistický chrám Šodaidži v Tokiu. Ten začal nabízet hroby pro členy LGBT komunity. Pohřbení s osobami, které nepatří mezi příslušníky rodiny, není běžné a japonskou společností je to chápáno jako odvrácení se od rodiny. Vzhledem k předpokladu, že páry z LGBT

---

129 Sapporo to become first major city to recognize LGBT couples in June. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/03/21/national/social-issues/sapporo-become-first-major-city-recognize-lgbt-couples-june/>

130 Chiba City now shows a positive attitude toward issuing same-sex partnership certificates. In: *Out Japan* [online]. 2015 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://out-japan.com/2016/03/15/chiba-city-now-shows-a-positive-attitude-toward-issuing-same-sex-partnership-certificates/>

131 Osaka the first city in Japan to certify gay couple as foster parents. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/04/06/national/social-issues/osaka-becomes-first-japanese-city-recognize-sex-couple-foster-parents/>

komunity nebudou mít děti, které by se později o hroby staraly, plánuje chrám po šesti letech od pohřbení popel přemístit na hromadné místo.¹³²

Ačkoliv se nejedná o velké změny, můžeme pozorovat vzrůstající toleranci ze strany japonské společnosti vůči lidem s odlišnou sexuální orientací. Přesto je jasné, že bude potřeba ještě mnoho let, než se vnímání společnosti i vlády výrazně změní.

---

132 Tokyo temple offers graves for same-sex couples. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/03/28/national/social-issues/tokyo-temple-offers-graves-sex-couples/>

Závěr

Pohled na homosexualitu v japonské společnosti prošel dlouhým a složitým vývojem. Od kladného postoje ve středověkém Japonsku, přes odmítání ve 20. století, až po pomalu se uvolňující toleranci v současnosti. Tento vývoj byl ovlivněn izolací Japonska od ostatních zemí. Japonsko nebylo vystaveno takovému vlivu křesťanství, který by obyvatelstvo přesvědčil o tom, že je *nanšoku* hřích. Z japonské strany k tomu přispívalo homosociální prostředí klášterů i dlouhé období bojů ovlivňující hlavně samuraje. První významný bod, který vedl ke změně postoje vůči *nanšoku*, přišel se zrušením izolace a vlivu Západu během období Meidži. Homosexuální praktiky nebyly cizinci chápány a tolerovány. Japonsko se nakonec snažilo přizpůsobit v pohledu na homosexualitu a mohlo být tedy prezentováno jako vyspělý stát. Dalo by se říci, že je až překvapivé, jak rychle se do určité míry Japonci přizpůsobili ostatnímu světu.

Homosexualita v armádních složkách přetrvávala i během 20. století, což opět jako u samurajů zapříčinilo homosociální prostředí. Přesto se Japonci drželi přejatého názoru, že homosexualita je špatná. Po skončení druhé světové války a na začátku okupace americkými jednotkami vznikla v Japonsku nová ústava, která nezahrnovala otázky homosexuality. V té době ovšem ve vyspělých zemích Západu byla homosexualita tolerována nebo byla dokonce považována za trestný čin. Až na krátké období v Meidži nebyla homosexualita v Japonsku zakázána, ani nebyla nikdy právně řešena.

Japonská společnost se tvářila, jako by homosexualita v zemi neexistovala, ale skutečnost byla jiná. Vznikaly jak gayské podniky, tak se rozšiřovala prostituce. Začaly se také vydávat časopisy zaměřené na gaye a ženské autorky mangy zapracovávaly do svých děl vztahy mezi dvěma muži. Ovšem v 80. letech 20. století se začala šířit nemoc AIDS. Tento okamžik by se dal považovat za další bod, kdy vnímání homosexuality bylo negativně ovlivněno. Nejen v Japonsku, ale i v dalších zemích je do dnešní doby onemocnění AIDS někdy označováno jako nemoc gayů. Můžeme se jen dohadovat, jestli by byl postoj společnosti vůči gayům otevřenější, kdyby nebyli spojováni s touto smrtelnou nemocí.

Hned v další dekádě nastal zvrat. „Gay boom“ v 90. letech a snaha gayů a leseb šířit informace o homosexualitě mezi občany nebo pořádání průvodů mělo za úkol překonat stereotypní představy. Tyto snahy mimo jiné vyvolaly i diskriminaci homosexuálů.

V kontrastu s postojem společnosti vůči homosexualitě je homosexualita v populární kultuře vřele přijímána. Homosexuální prvky jsou důležitou součástí vystoupení nebo vzhledu některých hudebníků a hudebních skupin. Uplatňují se také v komiksech, především pro líbivý vzhled jednotlivých postav. Vše je ovšem zacíleno na ženy, které mají zkreslený pohled na gaye, ale podporují je.

Japonsko bylo v postoji vůči homosexualitě od začátku ovlivňováno západními názory. Nejdříve potlačili *nanšoku* a přijali názor, že homosexualita je špatná. V současné době se snaží Západ Japonsko přesvědčit, že homosexualita je běžná orientace. Důležitým okamžikem v boji za homosexuální práva se stal duben 2015, kdy v městské čtvrti Šibuja v Tokiu bylo povoleno uzavírání partnerství mezi osobami stejného pohlaví. Tokio následovala další města a jde o velmi pozitivní krok k přijímání homosexuálů. Přestože tímto partnerstvím získává pár jisté výhody, stále se nedá hovořit o legitimním manželství, které by platilo po celé zemi. Ačkoliv se v poslední době situace rychle mění, bude ještě dlouho trvat, než se japonská společnost otevře přijímání homosexuality a budou učiněny kroky k právním změnám, které by homosexuálům zlepšily jejich životní podmínky.

Resumé

Focus of this thesis is Japanese homosexuality and the way the Japanese society has perceived it throughout the history up until the present times. The purpose of this work is to observe the chronological development of society's view on the topic and to define what the reasons for a change are. Furthermore, the topics such as depiction of homosexuality in the popular culture, the matter of social acceptance and homosexuals marrying partners of the opposite sex, are also discussed, as the situation is quickly changing.

Historically, the approach has undergone a radical change with the contact with the foreign cultures. Ironically, the present shift towards acceptance that may be observed in today's society has also been under the influence of the changing worldview. A current trend concerning this topic is the legalization of gay marriage.

Seznam použitých zdrojů

1. About venues. *Rainbow Reel Tokyo* [online]. c1999-2016 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: http://rainbowreeltokyo.com/2016/about_venues
2. BORNOFF, Nicholas. *Pink Samurai: Pursuit and Politics of Sex in Japan*. New ed. London: GraftonBooks, 1992. ISBN 0586205764.
3. FAFEJTA, Martin. Úvod do sociologie pohlaví a sexuality. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-86768-06-6.
4. CHALMERS, Sharon. *Emerging lesbian voices from Japan*. London: RoutledgeCurzon, 2002. ISBN 0-203-22063-3.
5. Chiba City now shows a positive attitude toward issuing same-sex partnership certificates. In: Out Japan [online]. 2015 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://out-japan.com/2016/03/15/chiba-city-now-shows-a-positive-attitude-toward-issuing-same-sex-partnership-certificates/>
6. Iga City in Mie Prefecture started issuing same-sex partnership certificates. The first certificate was given to a local lesbian couple. *Out Japan* [online]. 2016 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <http://out-japan.com/2016/09/15/iga-city-in-mie-prefecture-started-issuing-same-sex-partnership-certificates-the-first-certificate-was-given-to-a-local-lesbian-couple/>
7. LEUPP, Gary P. *Male colors the construction of homosexuality in Tokugawa Japan*. Berkeley: University of California Press, 1995. 32. ISBN 978-0-5851-0603-8.
8. LUNSING Wim. The politics of okama and onabe. In: McLELLAND, Mark J. a Romit DASGUPTA. *Genders, Transgenders and Sexualities in Japan*. New York: Routledge, 2005. ISBN 0-415-35370-X.
9. LUNSING, Wim. Yaoi Ronso: Discussing Depictions of Male Homosexuality in Japan Girls' Comics, Gay Comics and Gay Pornography. *Intersections: Gender, History*

and Culture in the Asian Context. 2006, č. 12. ISSN 14409151. Dostupné z:
<http://intersections.anu.edu.au/issue12/lunsing.html>

10. MAREE, Claire. Queer woman's culture and history in Japan. In: MCLELLAND, Mark J. a Vera MACKIE. *Routledge Handbook of Sexuality Studies in East Asia*. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-0-415-63948-4.

11. McLELLAND, Mark a WELKER James. An Introduction to "Boys Love" in Japan. In: McLELLAND, Mark, Kazumi NAGAIKE, Katsuhiko SUGANUMA a James WELKER. *Boys Love Manga and Beyond: History, culture, and community in Japan*. Mississippi: University Press of Mississippi, 2015. ISBN 978-1-62846-120-6.

12. McLELLAND, Mark J. *Love, Sex, and Democracy in Japan during the American Occupation*. New York: Palgrave Macmillan, 2012. ISBN 9781137014962.

13. McLELLAND, Mark J. *Male Homosexuality in Modern Japan: Cultural Myths and Social Realities*. Richmond: Curzon, 2000. ISBN 0-203-01668-8.

14. McLELLAND, Mark J. *Queer Japan from The Pacific War to The Internet Age*. Lanham, MD: Rowman, 2005. Asian voices (Rowman and Littlefield, Inc.). ISBN 0-7425-3787-0.

15. McLELLAND, Mark J.: Japan's Queer Cultures. *The Routledge Handbook of Japanese Culture and Society*, Routledge, New York, 2011. 140-149. Dostupné z:
<http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1277&context=artspapers>

16. McLELLAND, Mark. Salarymen doing queer: gay men and the heterosexual public sphere. In: McLELLAND, Mark J. a Romit DASGUPTA. *Genders, Transgenders and Sexualities in Japan*. New York: Routledge, 2005. ISBN 0-415-35370-X.

17. Monks and Warriors: A Thousand Years of Noble Love in Japan. NEILL, James. *The origins and role of same-sex relations in human societies*. Jefferson, N.C.: McFarland, 2009. ISBN 978-0-7864-3513-5.

18. Naha City is to become the 5th municipality that officially recognizes same-sex couples and issues same-sex partnership certificates. PinkDot Okinawa is to hold a wedding for a local gay couple. *Out Japan* [online]. 2016 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://out-japan.com/2016/10/02/naha-city-is-to-become-the-5th-municipality-that-officially-recognizes-same-sex-couples-and-issues-same-sex-partnership-certificates-pinkdot-okinawa-is-to-hold-a-wedding-for-a-local-gay-couple/>
19. Osaka the first city in Japan to certify gay couple as foster parents. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/04/06/national/social-issues/osaka-becomes-first-japanese-city-recognize-sex-couple-foster-parents/>
20. PINKERTON, Steven D. a ABRAMSON, Paul R. Japan. In: WEST, Donald J. a Richard GREEN. *Sociolegal Control of Homosexuality: A Multi-Nation Comparison*. New York: Kluwer Academic Publishers, 2002. ISBN 0-306-47142-6.
21. Rainbow in the East: LGBT Rights in Japan. *Nippon.com* [online]. 2015 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.nippon.com/en/currents/d00174/>
22. Same-sex couples to be offered ‘family’ phone discounts from NTT Docomo, KDDI. *The Japan Times* [online]. 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/07/22/business/ntt-docomo-kddi-plan-family-discounts-sex-couples-october/>
23. Sapporo drafts partnership rules for LGBT couples. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/01/31/national/sapporo-drafts-partnership-rules-lgbt-couples/>
24. Sapporo to become first major city to recognize LGBT couples in June. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/03/21/national/social-issues/sapporo-become-first-major-city-recognize-lgbt-couples-june/>

25. Takarazuka becomes fourth municipality in Japan to recognize same-sex unions. *The Japan Times* [online]. 2016 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2016/05/31/national/takarazuka-becomes-fourth-municipality-japan-recognize-sex-unions/>
26. The First Place In East Asia To Welcome Same-Sex Marriage. *NPR: National Public Radio* [online]. 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.npr.org/sections/parallels/2015/05/11/404822093/the-first-place-in-east-asia-to-welcome-same-sex-marriage>
27. Tokyo Gay Pride. *Japan Visitor: Japan Travel Guide* [online]. c2016 [cit. 2016-12-11]. Dostupné z: <http://www.japanvisitor.com/gay-japan/tokyo-gay-pride>
28. Tokyo temple offers graves for same-sex couples. *The Japan Times* [online]. 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2017/03/28/national/social-issues/tokyo-temple-offers-graves-sex-couples/>
29. Tokyo's Setagaya Ward to begin legally recognizing same-sex partnerships. *Japan Today* [online]. 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <https://www.japantoday.com/category/national/view/tokyos-setagaya-ward-to-begin-legally-recognizing-same-sex-partnerships>